

Szocialista országok egységes számítógéprendszerének kiállítása, Moszkva

1973. május 4-én nyílt meg Moszkvában az Össz-szövetségi Népgazdasági Kiállítás területén a 2.sz. /vegyipari/ pavilonban a "Szocialista Országok Egységes Számítógép Rendszerének /ESZR/ Kiállítása". Itt, a szocialista országok több éve folyó közös számítástechnikai kutató-fejlesztő munkájának, közös szabványosításának, gyártási munkamegosztásának eredményeként egyidejűleg mutatták be az Egységes Számítógép Rendszer bázismodelljeit - az R-10, R-20 és R-20/A, R-30, R-40 és R-50 típusu számítógépeket. Hat szocialista ország - BNK, CsSzSZK, LNK, MNK, NDK, SzU - állította ki számítástechnikai berendezéseit, a már említett központi egységek mellett az azokhoz tartozó különféle perifériális egységeket és segédberendezéseket is. A pavilon kiállítótermében körben helyezkedtek el az R sorozatu számítógépek működő konfigurációi. A terem oldalfala mellett pedig, az un. nemzeti standokon, az adott bázismodellrel előállító ország mutatta be egyéb berendezéseit.

A központi standon a magyar kiállítás legérdekesebb része, három R-10 típusu kisszámítógép volt látható. A bemutatott, különböző kiépítettségű konfigurációkat - amelyek a kisgép sokoldalú alkalmazási lehetőségeit demonstrálják - a Számítástechnikai Koordinációs Intézet dolgozta ki. A konfigurációkban szereplő berendezések közül az R-10, a nyomtató és a display a Videoton, a tárcsatár és a lyukszalagtechnikai berendezések a Magyar Optikai Művek /MOM-BRG/, az R-10-hez csatlakoztatott pénztárgépek az Irodagépipari Vállalat /IGV/, a kezelői klaviatúrák a Távközlési Kutató Intézet /TÁKI/, az adatátviteli berendezések pedig a TÁKI, a Telefongyár /TRT/, illetve az Orion gyártmányai.

Az első R-10-es konfigurációhoz nagyszámu pénztárgép csatlakozik, így ez az alkalmazási példa egy nagy áruház vagy szupermarket számítógépes rendszerét demonstrálja, de hasonló módon alkalmas a kisszámítógép - adatgyűjtő hálózatban - szállodai, repülőtéri, vasuti helyfoglalási rendszer stb. kialakítására is.

Az R-10 második konfigurációjában a nagyszámu perifériával ellátott modell azt szemlélteti, hogy megfelelően felszerelve egy kisgép is nagy számítási teljesítményű eszközzé válhat. Ugyanez a konfiguráció mutatja be a nagyobb gépekkel való szatellit kapcsolat lehetőségét is /az R-10-es modell háttértávvezérlésen keresztül csatlakozik egy R-30 típusu berendezéshez/.

A harmadik R-10 konfiguráció - amelyet teherautóba szerelt kivitelben mutattak be - azt szemlélteti, hogy a kisszámítógép helyszínen történő adatgyűjtésre és előfeldolgozásra is alkalmas /pl. geológiai mérések, EKG szűrővizsgálatok adatainak feldolgozása, oktatás stb./.

A Bolgár Népköztársaság nemzeti standján kiképzett klimatizált számítógéközpontban mutatta be a bolgár R-20-at, mégpedig kétprocesszoros konfigurációban.

A központi standon a magyar R-10 konfigurációk után egy szovjet R-20-as komplett konfiguráció következett. A Csehszlovák Szocialista Köztársaság a központi standon R-20/A modelljét állította ki. Ezután következett a lengyel R-30-as, illetve az NDK R-40-es. Az utolsó legnagyobb modell a szovjet R-50-es; ezenkívül makett formájában a jelenleg még fejlesztés alatt álló R-60-as típust is bemutatták.

A kiállításon a mintegy 160, az ESZR nomenklaturába tartozó perifériális berendezéseken, segédberendezéseken, részegységeken és alkatrészeken kívül software, valamint irányítási rendszer-ismertetések, kézikönyvek, katalógusok és oktatási segédletek is bemutatásra kerültek.

Az ESZR létrehozásának koncepciója

A szocialista országokban az 1950-es években kezdtek foglalkozni számítástechnikai eszközök gyártásával.

Tekintettel az 1960-as évek második felében rohamosan növekedő alkalmazási igényekre, a Szovjetunió kezdeményezésére 1969-ben 6 szocialista ország - a Bolgár Népköztársaság, a Csehszlovák Szocialista Szövetségi Köztársaság, a Lengyel Népköztársaság, a Magyar Népköztársaság, a Német Demokratikus Köztársaság és a Szovjetunió - elhatározta, hogy szoros együttműködésben, a kibontakozó szocialista gazdasági integráció jegyében közös számítógépcsalád kifejlesztését és munkamegosztásban történő gyártását alakítja ki.

A célkitűzés az volt, hogy a kifejlesztendő számítógép-rendszerek korszerű technológiai, strukturális és software elveken épüljenek fel, és foglalják magukba az alkalmazói igényeknek megfelelő kis, közép és nagy számítógép központi egységeket, valamint a hozzájuk árban és teljesítményben egyaránt illeszkedő különféle külső tároló, input-output és adatátviteli berendezéseket.

A tervezett számítógépeknek nagyteljesítményű és magasszintű software ellátottsággal bíró harmadik generációs gépcsaládot kellett alkotniok, amely a komplex alkalmazási rendszerek kialakítása szempontjából ugrásszerű fejlődést jelent a korábban gyártott számítógépekhez képest. A számítógép-családnak olyan, azonos logikai struktúrájú, kompatibilis, de különböző teljesítményű és kapacitású központi egységeket, periféria-készletet, adatátviteli rendszerek kialakításához szükséges egységeket, software operációs rendszereket és alkalmazói programokat kellett magába foglalnia, melyek révén a legkülönbözőbb alkalmazói igényeket is megbízható rendszerekkel lehet kielégíteni.

Ebből az alapelvből kiindulva hozták létre az említett országok kutató, fejlesztő szervei az Egységes Számítógép Rendszert. /Ismerőbb rövidítései, illetve megnevezései: ESZR, "RJAD" - oroszul: EC EBM/